Open brief aan de gemeenteraad van Zwolle, ter voorbereiding op de Besluitvormingsronde dossier gebiedsontwikkeling Herfte op 29 juni 2026

Geachte raadsleden,

Tijdens het raadsdebat van 8 juni jl. over de Gebiedsuitwerking Herfte heeft u als gemeenteraad een hoopgevend signaal afgegeven. Vrijwel unaniem stelde u vast dat de burgerparticipatie rondom dit ingrijpende plan ernstig tekort is geschoten. U heeft daarmee laten zien dat de stem van de buurt voor u daadwerkelijk telt.

Juist in het licht van die vaststelling kijken wij met enige bezorgdheid naar het recente voorstel van de agendacommissie. Het plan is nu om het college tot uiterlijk 1 september de tijd te geven om de "informatiebehoefte te voorzien", om vervolgens in september over te gaan tot besluitvorming. Wat dat precies betekent is niet heel transparant. Het lijkt niet realistisch om binnen één maand na het zomerreces al definitief over dit plan te kunnen beslissen. De geconstateerde omissies zijn te fundamenteel om in de zomervakantie met een paar ambtelijke nota's of politiek-bestuurlijke toezeggingen te worden gladgestreken. Wij vragen u daarom met klem: neem in september niet overhaast een besluit, maar geef opdracht om het participatieproces samen met de buurt eerst écht open te breken en opnieuw in te richten.

Wij zijn als omwonenden beslist niet tegen de uitbreiding van de golfbaan en de plannen rond klimaatadaptie. Wij begrijpen de ambities en willen een bloeiende sportvoorziening in ons gebied niet in de weg staan. Waar wij wél voor strijden, is een ordentelijk, transparant en rechtvaardig proces. Een proces waarin gelijke monniken, gelijke kappen geldt.

Wij vragen uw aandacht voor de volgende hoofdpunten:

1. Creëer een gelijkwaardig speelveld: Inventariseer eerst de buurtinitiatieven

De wethouder deed aan het eind van het debat de uitspraak dat iederéén binnen het plangebied met een initiatief kan komen, "net als de golfbaan". Dat klinkt mooi, maar de praktijk is anders. De uitbreiding van de golfclub wordt met actieve ambtelijke steun in een gebiedsvisie gegoten, terwijl initiatieven van bewoners stuiten op een muur van ambtelijk 'nee, tenzij'.

Er is in de buurt een grote bereidheid om constructief bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering van Herfte. Denk aan het realiseren van permanente, volwaardige aanleunwoningen voor mantelzorg, (woon)ruimte voor de doorstroming van eigen kinderen op het erf, initiatieven voor een duurzaam voedselbos, het transformeren van (monumentale) schuren tot volwaardige woningen, kleinschalige erfontwikkeling of de start van een Bed & Breakfast.

Nu u heeft vastgesteld dat de participatie niet goed is gegaan én is aangegeven dat iedereen met een initiatief kan komen, is het de logische vervolgstap om het college de opdracht te geven eerst een brede inventarisatie te doen van al deze initiatieven in het plangebied. Verwerk deze daarna gelijkwaardig in de gebiedsvisie vóórdat u een besluit neemt over de totale inrichting. Alleen dan ontstaat er een gelijk speelveld voor zowel de commerciële partij als de buurt.

2. Kwaliteitsimpuls is meer dan een rekensom

Binnen de huidige gebiedsuitwerking is nog enorm veel te onderzoeken als het gaat om hoe de eventuele bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit daadwerkelijk wordt vormgegeven.

Tot nu toe lijkt de focus uitsluitend te liggen op een financiële afdracht of een boekhoudkundige constructie. Ruimtelijke kwaliteit gaat echter vooral over de leefomgeving, zie daarvoor het vigerende KGO beleid. Er moet fundamenteel worden onderzocht hoe ontwikkelingen in het gebied de kwaliteit van de natuur, het landschap en de beleving voor de bewoners beïnvloeden en hoe eventuele compensaties écht bijdragen aan die kwaliteit van de natuur, het landschap en de beleving voor de bewoners . Dit mag geen papieren rekensom worden, maar moet sturen op de tastbare meerwaarde voor de hele omgeving van Herfte.

3. Meten met twee maten en inconsistent beleid

Waarom biedt dit plan wél ruimte voor vijf specifieke nieuwe kavels ten behoeve van de golfclub, als puur planologisch financieringsinstrument ("rood-voor-groen") op de Selhorst, maar is er geen enkele passage opgenomen die “het huisje er bij” (voor de volledigheid: hieronder verstaan wij niet alleen nieuwbouw maar ook herbestemmen en/of opsplitsen van bestaande gebouwen) voor de eigen inwoners mogelijk maakt ?

Bovendien is bouwen op de open gronden van de Selhorst/Hoge Es – zoals ook door Landschap Overijssel is geconcludeerd – vanuit natuur- en landschappelijk oogpunt een achteruitgang die het Landschapspark Herfte verarmt in plaats van verruimt. Het is planologisch onlogisch om 3 tot 5 nieuwe woningen midden in dit waardevolle, kwetsbare landschap te projecteren, zéker met de grootschalige Zwolse nieuwbouwopgave op een steenworp afstand. Als er al ruimtelijke dragers nodig zijn, stuur dan aan op inbreiding en transformatie op de bestaande erven van de inwoners zelf.

Aangezien er rondom de uitbreiding van de golfbaan toch al sprake is van grondoverdrachten met de gemeente, ligt hier bovendien een kans voor een logisch en landschappelijk veel sterker alternatief. Het is in onze ogen misplaatst om dit niet te onderzoeken, en wij geven de raad dan ook in overweging om te beslissen over een scenario waarin deze specifieke bouwclaims worden uitgeruild met de nabijgelegen woningbouwlocatie Vechtpoort. Hiermee wordt de private partij financieel gecompenseerd, blijft het kwetsbare Landschapspark Herfte gevrijwaard van open nieuwbouw, en ontstaat er ruimte om de woonwensen op de bestaande erven in de buurschap wel prioriteit te geven.

Het argument dat we voor de initiatieven van bewoners moeten wachten op nieuw gemeentelijk kwaliteitsbeleid is feitelijk onjuist. Het vigerende provinciale KGO-kader van de provincie Overijssel is juist expliciet ontworpen als een flexibel ontwikkelingsinstrument waarbij ruimtelijke kwaliteit leidend is, en niet starre kwantitatieve restricties. De provincie legt de beleidsruimte voor erfsubsplitsing, permanente mantelzorg en kwalitatieve erftransformatie doelbewust bij de gemeenten neer.

Dat omliggende Overijsselse gemeenten via eigen handreikingen ditzelfde KGO-beleid wel succesvol inzetten om vitale erven en maatschappelijke zorginitiatieven mogelijk te maken, laat zien dat de ruimte er ook voor Zwolle simpelweg ís. Het is dan ook inconsistent dat de gemeente deze provinciale ruimte nu wel direct toepast voor de vijf nieuwe kavels op de Selhorst, maar dat de initiatieven van de bewoners binnen het hele plangebied moeten wachten op een toekomstige herziening.

4. Onjuiste feiten en ambtelijke slordigheid

De wethouder stelde tijdens het debat dat alle gronden die in gebruik zijn bij melkveehouder Pruim uit het plan zijn gehaald. Dit is feitelijk onjuist. Gronden die essentieel zijn voor de bedrijfsvoering van deze agrariër (Kamer 2B) staan nog altijd ingetekend als golfterrein en zijn destijds zonder zijn medeweten toegevoegd.

Uit documenten in het onlangs gepubliceerde Woo-verzoek blijkt hoe pijnlijk de ambtelijke werkwijze hier is geweest. Op vragen van het bureau Maan over welk grondgebruik er daadwerkelijk was, werd vanuit het gemeentehuis letterlijk geïnstrueerd: "teken maar wat in, daar komen we wel uit". Dit getuigt niet van de zorgvuldigheid die een ordentelijk plan vereist. Wij roepen de raad op om de documenten uit dit Woo-verzoek zelf kritisch te raadplegen.

Daarnaast deed de wethouder in het debat de uitspraak dat het 'een zegen' is dat STUGZ de gronden heeft gekocht, omdat er anders wellicht 'een hek omheen zou komen'. Ook dit is een volstrekt onjuist en pijnlijk frame. De feitelijke situatie is dat meerdere belanghebbenden van de Selhorst destijds zélf serieus hebben geboden en verregaande interesse hebben getoond in deze gronden. Destijds is hier deels van afgezien omdat ambtenaren expliciet aangaven dat nieuwe kavels of ruimtelijke ontwikkelingen in dat gebied vrijwel onmogelijk waren. En zijn belanghebbenden deels simpelweg overboden, wat op zichzelf een gangbaar proces is.

De belanghebbenden stonden -en staan nu nog steeds- klaar met concrete initiatieven om het gebied juist open te stellen en te vergroenen (zoals een duurzaam voedselbos, mantelzorgvoorzieningen en een landgoed met openbare paden en nieuwe natuur). Dat de gemeente nu via een omweg wél direct de rode loper uitlegt voor vijf geheel nieuwe kavels ten behoeve van de stichting (zoals benoemd in punt 3), terwijl onze eigen kwalitatieve initiatieven op de aanliggende kavels alsnog blijven liggen met het argument dat we moeten wachten op nieuw KGO-beleid (zoals benoemd in punt 2), is onbegrijpelijk, inconsistent en simpelweg niet uit te leggen.

5. Toegankelijkheid en onze uitnodiging aan u

Juist omdat we openstaan voor de plannen van de golfbaan en klimaatadaptie, moet er ook een harde garantie komen voor de bredere openbare toegankelijkheid van het buitengebied: ruimte voor fietspaden, wandelroutes en rustgebieden voor de natuur. Het mag geen exclusief terrein worden.

Wij nodigen uw gemeenteraad en de wethouder uit om op korte termijn bij ons in het plangebied Herfte op locatie te komen kijken en met ons het gesprek aan te gaan. Wij laten u tijdens een wandeling of fietstocht graag zien waar de knelpunten liggen, maar bovenal welke plannen wij als buurt voor ogen hebben.

Dit dossier is voor u als gemeenteraad bij uitstek de kans om direct na het reces de kaders te stellen voor het nieuw aangetreden college van B&W. Dwing het nieuwe college om te laten zien dat het hen ernst is met begrippen als 'verbinding' en 'echte participatie'. Sta uw raad niet toe dat er lapwerk wordt verricht op een niet voldragen plan, maar grijp dit moment aan om te bewijzen dat de Zwolse bestuurscultuur daadwerkelijk wordt vernieuwd.

Onze oproep

Wij vragen u om eerst een hernieuwd, scherp inhoudelijk debat te voeren over de randvoorwaarden voor een écht, ordentelijk participatieproces en pas over te gaan tot besluitvorming als de buurtinitiatieven, de kwaliteitsaspecten en de feitelijke onjuistheden (zoals rondom de gronden van Pruim) volledig zijn onderzocht en verwerkt.

Geef Herfte de gebiedsuitwerking die het verdient: mét de buurt.

Namens omwonenden en belanghebbenden:

Matthijs Künzel, namens alle inwoners op Selhorst

Pieter Beljon

Gert Pruim

Rob Moritz Lid Herfte Natuurlijk

Hans Hoogstraat Lid Herfte Natuurlijk

Coen Bongers Vz Plaatselijk Belang Herfte - Wijthmen - Zalne